

KTH Biblioteket

Verksamhetsberättelse 2022

Centrum för ett livfullt campus

KTH Biblioteket ser tillbaka på ett innehållsrikt 2022. Vi har välkomnat nio nya medarbetare och sexton studentammanuenser till verksamheten. Pandemin är nu äntligen bakom oss, och biblioteket är återigen fullt av studenter som pluggar, grupperarbetar, deltar på workshoppar och föreläsningar precis som före pandemin.

Vårt fantastiska hus är en viktig mötesplats på campus. Flera arrangemang återkom efter pandemin så som THS arbetsmarknadsdagar Armada och vårt eget TEDxKTH Salon. Under hösten avtackades KTH:s rektor Sigbritt Karlsson och nya rektorn Anders Söderholm installerades. Som en avskedsgåva fick Sigbritt konstverket *Ur rotsystem mot ljus* installerat i Bibliotekshallen.

Ett stort jobb under 2022 var den efterlängtdade ombyggnationen av vår supportyta som gör att vi kan utveckla vårt arbetssätt med studenter och forskare i fokus.

Ett annat glädjande resultat är också att KTH nu har närmare 80% öppet tillgängliga publikationer. Det möjliggörs genom de nationella avtal vi tecknar och att KTH generöst betalar publikationskostnaderna därutöver.

Året har också präglats av mycket interaktion och dialog med studenter, lärare och forskare för att förbättra vår verksamhet, vilket har lett till många viktiga insikter. Våra tjänster skall utvecklas i samskapande dialog utifrån verksamhetens behov.

Genom samgåendet av verksamhetsstödet har de olika avdelningarna blivit bättre samspelade så att vi tillsammans kan lösa gemensamma utmaningar. Biblioteket, Forskningsstöd och IT-avdelningen arbetar tätt tillsammans framför allt kring digitaliseringen av forskningsstödet.

Stort tack till alla medarbetare, lärare, forskare och studenter som bidragit till verksamheten!

Maria Haglund
Överbibliotekarie

Axplock ur verksamheten

Arena för evenemang och möten

KTH Biblioteket är en viktig mötesplats för fysiska möten på campus. Det blev speciellt tydligt under 2022 då flera större evenemang arrangerades i bibliotekets lokaler. Äntligen kunde Tekniska högskolans studentkår (THS) efter tre års uppehåll arrangera Armada, de största arbetsmarknadsdagarna i Skandinavien. Andra större evenemang var avtackningen av tidigare rektor Sigbritt Karlsson och installation av KTH:s nya rektor Anders Söderholm. Planeringen för att fira KTH 200 år påbörjades genom en utställning om Hannes Alfvén; *Space Waves and a Tale*.

Stöd till studenter och doktorander

Under 2022 har biblioteket nått ut till fler studenter och forskarstuderande genom ett utökat program med workshoppar och föreläsningar. Samarbeten med KTH Innovation och Institutionen för lärande har inletts vilket bland annat resulterat i en workshop för doktorander om patent. Extra välbesökt var en workshopserie som syftar till att stödja studenter som skriver examensarbete. För att nå fler studenter har biblioteket spelat in nya filmer om patent och öppen tillgång (open access). En nyhet för 2022 var att låta studenter arrangera egna workshoppar på egna teman så att de kan utveckla digitala färdigheter genom att lära varandra.

Litteratur och databaser

Biblioteket har under 2022 underlättat för studenter och forskare att hitta i bibliotekets samlingar. Projektet innehöll användarundersökningar och att sökverket Primo uppgraderats med flera nya funktioner. En extra satsning på inköp av litteratur med fokus på hållbarhet och jämställdhet har gjorts under året.

Fokus på att underlätta forskningsadministrativa processer

Under 2022 har arbetet fortsatt med att utveckla och kvalitetssäkra rutiner, processer och arbetsflöden. Genom att utnyttja digitaliseringens möjligheter har flera flöden i till exempel KTH:s publikationsdatabas DiVA och bibliometridatabasen automatiserats. Utöver att arbetsprocesser har effektiviserat så har det bidragit till en ökad datakvalitet och enklare forskningsadministrativa processer.

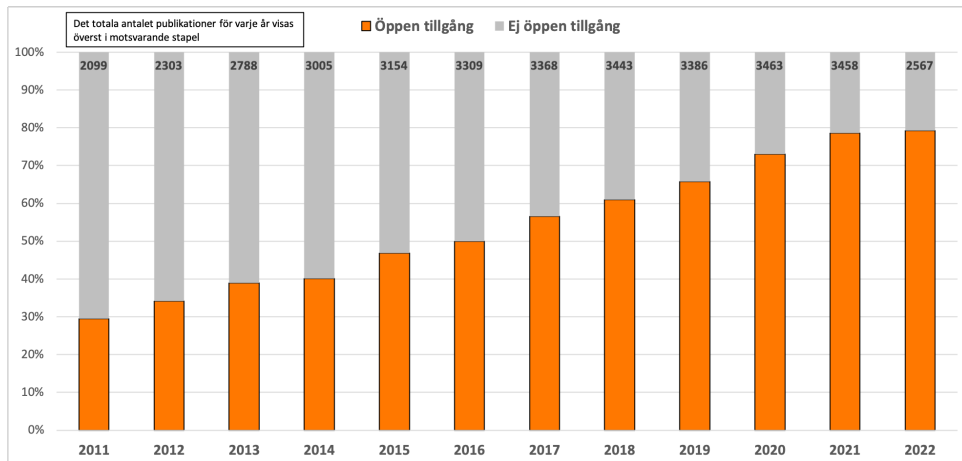
KTH:s forskning alltmer öppen

Andelen öppet tillgänglig publicering från KTH ökar gradvis och under 2022 var närmare 80% av KTH:s forskning som publicerats i vetenskapliga tidskrifter öppet tillgänglig. Detta har möjliggjorts genom att biblioteket har tecknat avtal med förlagen där publicering ingår samt att KTH fortsatt betalar för öppen tillgänglig publicering.

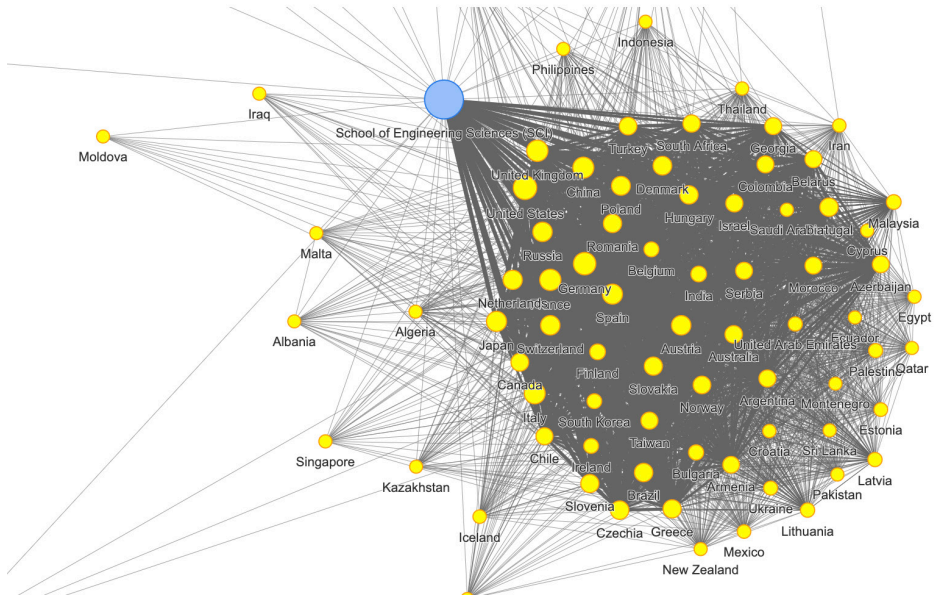

Sigbritt Karlsson står bakom det konstverk som tillägnats henne. Konstverket *Ur rotsystem mot ljus* är skapat av Annika Oskarsson och står i Bibliotekshallen. Foto Anja Callius.

KTH:s open access-publicering

Tabellen visar antalet publiceringar per år av KTH-affilierade författare och andelen av dessa som är öppet tillgängliga. Notera att uppgiften för 2022 inte är fullständig.

I den interaktiva webbapplikationen Analysappen går det att göra analyser av KTH:s forskning, bland annat dessa nätverksbilder som visualiserar samarbeten i världen.

Öppen vetenskap – best practices

Biblioteket deltar i europauniversitets-samarbetet Unite!, i projektet *Open science and Innovation* som leds av Aalto universitetet. Under 2022 har projektet genomfört en fallstudie genom att göra intervjuer med representanter från de olika lärosätena och funktioner på nationell nivå. Dessutom har projektet intervjuat ett antal forskargrupper kring hur de arbetar med öppen vetenskap med målsättningen att dela erfarenheter och best practices mellan universiteten.

Ett mer datadrivet KTH

Biblioteket bidrar till att möjliggöra för forskargrupper och personer i KTH:s ledning att ta fram underlag för strategiska beslut genom datadriven analys. Detta möjliggörs genom att visa upp vad för forskning som bedrivs på KTH utifrån olika dimensioner. Nylanserade tjänster från projektet mottas mycket positivt

i organisationen och det finns en ökad efterfrågan efter att skapa tjänster som slår ihop datakällor som möjliggör analys. Detta sker genom de interaktiva webbapplikationerna [ÅBU](#) (Årlig bibliometrisk uppföljning) och [Analysappen](#).

Dela data enligt FAIR-principerna

Biblioteket har fortsatt att utveckla KTH:s stöd till hantering av forskningsdata tillsammans IT, Forskarstöd och Paralleldatorcentrum (PDC) och i nära dialog med KTH:s forskare. Under året har arbetsgruppen stärkts med forskarnära så kallad data steward-kompetens. Arbetet har också fokuserat på förbättrat användarstöd, förbättrade forskningsadministrativa processer och test och utvärdering av system för dokumentation och tillgängliggörande av forskningsmaterial enligt FAIR-principerna (*Findable, Accessible, Interoperable* och *Reusable*).

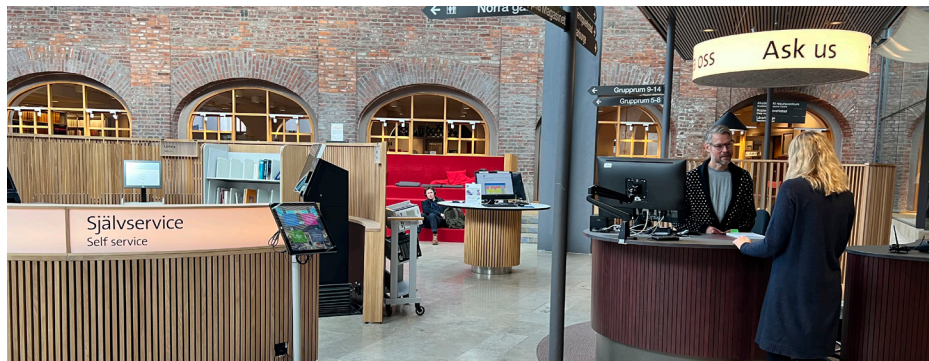
En av årets satsningar har varit att kartlägga och förbättra bibliotekets stöd kring publiceringsstrategier.

Stöd till publiceringsstrategier

Under året har ett projekt genomförts inom ramen för KTH:s VP-uppdrag om internationell rankning, synlighet och vetenskapligt genomslag. Impactansvariga vid respektive skola har intervjuats

och resultatet kommer att tas vidare inom Verksamhetsstödet för att tillsammans med skolorna skapa ett relevant och behovsanpassat stöd till publiceringsstrategier och strategier för ökad synlighet.

Fokus: Bibliotekets nya supportmiljö

Bibliotekets nya informationsdisk och självserviceyta.

Digitalisering, förändrade arbetssätt och ny pedagogik påverkar studenter och forskares behov och bibliotekets tjänster över tid. För att möta dagens och framtidens användare byggdes bibliotekets supportmiljö om under 2022.

Den nya supportmiljön möjliggör ett mer pedagogiskt och tillgängligt arbetssätt. Bibliotekets nya support är vänd mot entrén så att personalen får direktkontakt med besökarna och den är anpassad till rådande tillgänglighetskrav. Syftet med ombyggnationen var att dagens och morgondagens studenter och lärare på KTH fortsatt ska få god service i en lärmiljö av högt arkitektoniskt värde. Antikvariska värden behövde beaktas liksom möjligheten att förvalta och sköta lokalerna på ett hållbart sätt. Det förväntade resultatet efter genomförd renovering och utveckling av supportmiljön var att säkerställa god service på plats och digitalt. Självservice så som lån, reservationer,

onlinebetalning, hantering av inloggningsar med mera skulle också möjliggöras i så hög utsträckning som möjligt.

Den nya supportmiljön är framtagen av MER arkitekter. Projektet innefattade att riva befintlig informationsdisk i Bibliotekshallen samt i Entréhallen och skapa en självserviceyta i rundeln närmast dagens informationsdisk. En upprustning av det intilliggande personalutrymmet genomfördes också för att förbättra arbetsmiljön.

Projektet var en del av en övergripande förändring av arbetssätt och innefattade satsningar på kompetensutveckling inom bemötande och pedagogiskt förhållnings-sätt. I och med en ökad grad av självservice ger det möjlighet till mer effektiv bemanning.

Medarbetarna som arbetar i den nya miljö upplever ökad delaktighet och dialog med besökarna efter ombyggnationen.

Ask us

Biblioteket i siffror

440 344
besökare

Huvudbiblioteket hade 440 344 besökare (ej unika) under 2022. En ökning med 72% jämfört med föregående år då antalet besökare uppgick till 255 907. Ökningen beror på lättade pandemirestriktioner men antalet besökare är fortfarande inte uppe på pre-pandemiska nivåer. År 2019 var exempelvis antalet besökare 520 429. Uppgift om antal besökare på våra filialer i Södertälje och Kista saknas.

271
öppna
dagar

Antalet dagar som biblioteket var öppet var 271 (motsvarande siffra 2021 var 275 dagar).

9991
lån

Totalt 9991 lån av fysiska böcker gjordes under 2022 – en ökning med 4% jämfört med föregående år.

4,25
miljoner
nedladdningar

Antalet nedladdningar ur bibliotekets elektroniska samlingar (e-böcker, e-tidskrifter, e-tidningar, kartografiska databaser och bibliotekets egen publikationsdatabas) uppgick till drygt 4,25 miljoner. År 2021 var motsvarande siffra drygt 4,5 miljoner.

51,5
årsarbets-
krafter

Antalet årsarbetskrafter uppgick till 51,5, vilket kan jämföras med 48,5 föregående år. Ökningen beror bland annat på att timanställda studentvärdar övergick till att bli amanuenser samt att biblioteket nu utökat språkstödet till KTH:s studenter med en årsarbetskraft. Totalt var det 71 personer som arbetade på biblioteket – det är framförallt amanuenserna som gör att antalet skiljer sig så mycket från årsarbetskrafterna. Antalet personer som arbetade på biblioteket har minskat med 3 personer jämfört med föregående år.

2683

studenter (ej unika)
fick undervisning av
bibliotekarier

Under 2022 genomförde biblioteket undervisning på KTH:s program och doktorandutbildningar, varvid 2683 studenter deltog vid dessa tillfällen.

258

undervisnings-
timmar

Under 2022 genomförde biblioteket 258 timmar undervisning (ej inkluderat för- och efterarbete). År 2021 var motsvarande siffra 245.

58

individuella
handledningar

Under 2022 utförde bibliotekarier 58 individuella handledningar för studenter, doktorander och anställda, vilket är en ökning jämfört med 2021 då biblioteket genomförde 48 handledningstillfällen.

687

besvarade
chattar

Under 2022 besvarade bibliotekspersonal 687 chattar via bibliotekets webb, vilket är i stort sett oförändrat mot föregående år.

7432

besvarade
mejlärenden

Under 2022 besvarade bibliotekspersonal 7432 ärenden i ärendehanteringssystemet Edge.

6487

uppladdade
poster i DiVA

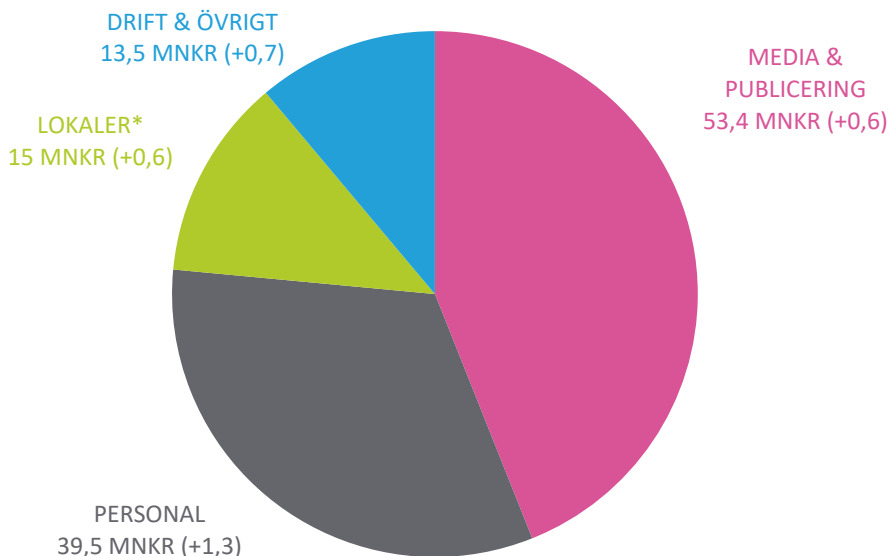
Sammanlagt laddades det upp 6487 poster i KTH:s publikationsdatabas DiVA (avhandlingar, artiklar, examensarbeten, med mera). Bibliotekspersonal kontrollerar eller rättar samtliga.

Ekonomi

KTH Bibliotekets kostnader har uppgått till 121 mnkr vilket kan jämföras med 118 mnkr 2021. Den största delen av bibliotekets kostnader har utgjorts av media och publicering och totalt uppgått till drygt

53 miljoner kronor, vilket är en ökning med drygt en halv miljon. Valutaläget och rörliga kostnader såsom öppet tillgänglig vetenskaplig publicering har haft stor inverkan på utfallet.

Bibliotekets kostnader 2022: 121 mnkr

Figur 1 Diagrammet visar bibliotekets kostnader 2022 fördelat på olika poster. Siffran inom parentes är förändring mot 2021. Beloppen är i miljontals kronor. *Siffran över lokalkostnader innefattar enbart ytor som betalas av biblioteket. Inkluderas även ytor som nyttjas av biblioteksbesökarna, men som inte betalas av biblioteket, uppgår lokalkostnaderna till omkring 30 mnkr.

Planer för 2023

KTH Biblioteket prioriterar följande områden för 2023:

Öppen vetenskap

Under 2023 kommer biblioteket medverka till att ta fram en handlingsplan för implementeringen av SUHF:s färdplan för öppen vetenskap. Ett viktigt fokus är att få fler forskare och lärare att dela sitt material enligt FAIR-principerna (*Findable, Accessible, Interoperable* och *Reusable*).

Strategier för publicering

Under 2023 kommer biblioteket tillsammans med andra berörda avdelningar inom verksamhetsstödet stötta skolorna i att dela erfarenheter kring publiceringsstrategier och forskningskommunikation.

Forskningsdata

Arbetet med tjänster inom området kommer att fokusera på regelefterlevnad, införa system för att tillgängliggöra och arkivera forskningsdata samt på att bidra till att KTH får en långsiktig hantering av forskningsdata.

Materialdigitalisera

KTH:s tryckta material

Under 2023 görs en förstudie som undersöker möjligheterna till digital åtkomst och att öppet tillgängliggöra KTH-material (avhandlingar, rapporter etc.) för framtida forskning.

Studenters digitala färdigheter

I samband med projektet "Framtidens utbildning" genomför biblioteket en kartläggning under 2023 för att identifiera behov av stöd relaterat till studenters digitala färdigheter. Syftet är att avgöra hur biblioteket och andra aktörer kan utveckla stöd för att möta dagens och framtidens behov på bästa sätt.

Breddat deltagande

Under 2023 deltar biblioteket i projektet "Breddad rekrytering och breddat deltagande" med syfte att KTH ska arbeta mer strategiskt och långsiktigt med breddad rekrytering och breddat deltagande och skapa bättre förutsättningar för studenter att genomföra sina studier på KTH. Projektet leds av Avdelningen för utbildningsstöd.

Utveckla bibliotekets verksamhet i Kista

Under 2023 förändras bibliotekets verksamhet på EECS-skolan i Kista. De fysiska böckerna har flyttats till KTH Campus och lokalen – förutom läsesal och resursrum – har stängts. Dialog förs med EECS-skolan om hur biblioteket ska vara en relevant resurs i utbildningen.

Bibliotekets fasad sedd från Osquars backe. Foto: Åke Eson Lindman.